

Handläggare
Christina Pettersson
Telefon: 08-508 103 20

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2018-03-15

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018- 2021

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 154-2048-2017

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden besvarar remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Christina Klang
Stadsdelsdirektör

Jan Rönnerberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholm stad har tagit fram ett förslag till reviderat program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021 med syfte att lyfta fram utvecklingsområden i stadens arbete utifrån 6 långsiktiga mål med tillhörande delmål och aktiviteter. Programmet har ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga. Målen har formulerats i enlighet med målen i regeringens ANDT-strategi samt Stockholms läns regionala strategi och handlingsplan. Programmet innefattar tillgänglighetsbegränsande arbetet, skydd av barn och unga, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård- och behandling, samt viljeriktningar för samarbetet inom framför allt Europa och EU. Programmets delmål samt tillhörande indikatorer och förslag på aktiviteter baseras på vad som har framkommit i stadens ANDT-kartläggning samt kunskap och forskning inom området. Programperioden föreslås vara mellan 2018 – 2021.

Förvaltningen är mycket positiv till att ett nytt program har tagits fram. Förvaltningen förslår några mindre förändringar, alternativt förtydliganden av ett fåtal delmål och indikatorer.

Förvaltningen föreslår att nämnden besvarar remissen med tjänsteutlåtandet.

Bakgrund

År 2016 antog regeringen en nationell strategi för ANDT-politiken: ”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken”, varpå Länsstyrelsen i Stockholms län i samverkan med flera aktörer såsom Polisen, Tullverket, Kriminalvården och Stockholms läns landsting tog fram en regional strategi- och handlingsplan för perioden 2017 – 2020. Strategin samlar och redogör för organisationernas ansvar och roller i ANDT-frågorna. Då kommunerna har en central roll på lokal nivå har staden arbetat fram ett reviderat program i enlighet med det nationella och regionala programmen.

Ärendet

Programmet beskriver stadens ansvar inom området utifrån socialtjänstens uppdrag, skolans roll samt samarbete och överenskommelser med landsting och andra aktörer. Det lokala ANDT-förebyggande arbetet har bäring på ungas ANDT-konsumtion.

Revideringen föregicks av en kartläggning av ANDT-situationen i Stockholms stad och visar lite förenklat att ANDT-konsumtionen verkar vara mer utbredd i välbeställda områden samtidigt som alkoholrelaterade problem bland unga paradoxalt nog oftare uppträder i socialt utsatta områden. Utifrån ett preventionsperspektiv visar detta att det kan finnas olika behov av insatser inom staden beroende på vilka områden som är i fokus.

Det övergripande målet för programmet är en stad fri från narkotika och doping, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk.

Programmets yttersta målgrupp är stadens alla invånare.

Programmet har dock ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av ANDT.

I programmet finns följande sex långsiktiga mål:

Mål 1: Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska

Mål 2: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska

- Mål 3: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska
- Mål 4: Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet
- Mål 5: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska
- Mål 6: En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt

ANDT-arbetet ska utöver målarbetet genomsyras av ytterligare perspektiv såsom jämlikhetsperspektiv, HBTQ – perspektiv, barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv.

Stadens nämnders och bolags arbete har konkretiserats och i programmets delmål och förslag på indikatorer. Stadsdelsnämnderna anges som huvudansvarig i sjutton av totalt fyrtioåtta delmål och delaktig i samverkan i ytterligare sjutton delmål. Programmet föreslår totalt 44 olika indikatorer/ aktiviteter, varav drygt trettiotal är aktuella för stadsdelsnämnderna. Dessa förslag till aktiviteter fungerar som några inspirerande exempel och ska inte ses som tvingande och inte heller som tillräckliga för att nå måluppfyllelse.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp. Rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet har fått möjlighet att inkomma med synpunkter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är mycket positiv till att ett nytt program har tagits fram och att det utgår från nationella och regionala styrdokument. Förvaltningen tycker att programmets upplägg är överskådligt och användbart eftersom det möjliggör för nämnder och bolag att arbeta långsiktigt och strategiskt med frågorna oberoende av förändrade övergripande mål i staden.

Östermalms stadsdelsförvaltning föreslår några minde förändringar, alternativt förtydliganden av ett par delmål och indikatorer. Programmet föreslår en indikator för andel riskmatcher där ”Program Supporters” verksamhet har närvarat. Utifrån förvaltningens nuvarande erfarenheter efterfrågar förvaltningen att staden ser över arbetet med verksamheten, dess syfte och utförande.

Under mål två föreslås att föräldrar har tillgång till ett anpassat föräldrarskapsstöd där ANDT-frågorna lyfts i stödet. Förvaltningen ser positivt på delmålet men önskar ett förtydligande gällande ansvar och metod. Under samma mål föreslås det att fältverksamhet ska bedriva ett kunskapsbaserat tidigt drogforebyggande och uppsökande arbete i samråd med skola, förskola och socialtjänst. Det överensstämmer inte med stadens nuvarande nedre åldersgräns som är runt 12 år staden och med fältarbetarnas beskrivna målgrupp som är ungdomar.

Rådets synpunkter

Rådet för funktionshindersfrågor har inkommit med följande synpunkter:

”Funktionshinders/nedsättnings perspektiv borde läggas till ANDT under rubriken ”Viktiga perspektiv” beroende på att det bland personer med allvarliga psykiska sjukdomar finns alltför många som också har en omfattande missbruksproblematik. Då nämner man personer som har dubbeldiagnos. Det är känt att många av dessa personer finns bland de hemlösa. I programmet framgår att man ska samverka med andra instanser, ha helhetsperspektiv men i verkligheten faller många av dem mellan stolarna. Det förebyggande arbetet, behandling och vård behöver utvecklas genom att metoden behöver fördjupas. Det förekommer nu att man behandlar personer med dubbeldiagnos med att först behandla missbruksproblemet och sedan det psykiska. Helhetsperspektivet behöver utvecklas utifrån den komplicerade livssituationen som personen kan befinna sig att vara psykotisk, hemlös, ha missbruksproblematik”.

Pensionärsrådet tycker att det är bra att man försöker minska ANDT i staden och stödjer förslaget till programmet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden besvarar remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Bilagorna återfinns på <http://insynsverige.se/stockholm-ostermalm>

Bilagor

1. Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021
2. Definitioner och begrepp
3. Tabell med programmets mål och delmål
4. Framgångsfaktorer för lokalt ANDT-förebyggande arbete

5. Konsumtion och skador av alkohol, narkotika och tobak
i Stockholms stad